

عنوان مقاله:

روند بهبود امور زردشتیان ایران و حذف جزیه از ایشان در دوره ناصرالدین شاه (باتکیه بر اسناد نویافته در یزد)

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های علوم تاریخی، دوره 1، شماره 1 (سال: 1388)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

محمدحسن میرحسینی - استادیار دانشگاه یزد

خلاصه مقاله:

جزیه، یکی از وجوه نظام مالیاتی بود که بر اقلیت های دینی اعمال می شد. سیر تحولاتی که طی دوره قاجار در ایران رخ داد، به ویژه ارتباط با خارجی ها منجر به حذف بسیاری از سازوکارها در رابطه با اقلیت های دینی شد. جزیه نمونه بارز این تحولات است. البته در آغاز نوگرایی در ایران به همت میرزا عیسی قائم مقام و احتمالاً به درخواست اروپائیان، جزیه از اقلیت مسیحی ایران برداشته شد، اما زردشتیان به شدت از این رویه رنج می بردند، زیرا علاوه بر جزیه، انواع و اقسام تحمیلات بر آنان روا داشته می شد. افزایش رفت و آمدها به خارج از کشور منجر به اطلاع پارسیان هند از اوضاع رقت بار هم کیشان خود شد؛ آنان با «ایجاد انجمن رفاه زردشتیان» و به دنبال آن بنگاه های خیریه و فرستادن نماینده ای از جانب خود به ایران، مجدانه برای بهبود وضعیت زرتشتیان کوشیدند. مانکجی نماینده پارسیان به ایران آمد و با پرداخت مبالغ هنگفت توانست طی بیش از سه دهه تلاش نه تنها جزیه را از زردشتیان بردارد، بلکه با حمایت های همه جانبه، سطح فکری، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آنان را نیز بالا برد. مقاله حاضر بر پایه اسنادی نوشته شده که اصل آنها در اختیار نگارنده است و تاکنون انتشار نیافته است.

کلمات کلیدی:

جزیه، یزد، زرتشتیان، قاجار، مانکجی، نظام مالیاتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1212979>

